

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

FUTBALLRANGADÓ VIDEOFELVÉTELÉNEK JOGOSULATLAN FELHASZNÁLÁSÁVAL KAPCSOLATOS KÁRTÉRÍTÉSI IGÉNYEK ÖSSZEGSZERŰSÉGE

SZJSZT-23/2015

A törvényszék által feltett kérdések

1. Állapítsa meg a testület, hogy a felperes filmje milyen piaci értékkel bír!
2. Állapítsa meg a testület, hogy az alperes kb. 5 perc 15 másodperc terjedelmű riportfilmje milyen vagyoni értékkel bír, ezt miként befolyásolják a bemutatás körülményei (műsoridő, nézettségszám)!
3. Állapítsa meg, hogy az alperes riportfilmjének értékén belül pontosan milyen értékkel bír a felperes filmalkotásából felhasznált 40 másodperc, ismétlésekkel együtt 65 másodperc tartalmú részlet, amennyiben ez nem lehetséges, annak a riportfilm vagyoni értékéhez viszonyított arányszámát állapítsa meg!

A Szerzői Jogi Szakértő Testület (SZJSZT) a fenti kérdéseket az alábbiakban válaszolja meg.

Ad 1. A felperes filmjének piaci értékére vonatkozóan, ahogy a reá vonatkozó szabályzat is iránymutatást ad erre, pontos összeget nem hivatott adni a testület. A tárgybani ügy szempontjából releváns, orientáló szempontokat a szakértő tud adni a törvényszék ilyen tartalmú kérdéseire.

A felperes filmje olyan, a felperes vezetőszurkolói, megkülönböztetett akkreditációjának köszönhetően létrejött audiovizuális anyag, amely alkalmas riportfilmbe, dokumentumfilmbe illesztésre, szerkesztésre.

A felvétel megtekintése alapján megállapította a szakértő, hogy a felperes anyaga komolyabb szerkesztői és koncepcionális munka nélkül készült, jellemzően egy eseménysor rögzítése történt a lelátókon történekről. A videoanyag egyéni, eredeti jellegét, szerzői jogi védelmét ez a minőségi észrevétel nem befolyásolja, így a jogosulatlan felhasználás a szerzői jogilag védett alkotás engedély nélküli felhasználásával megtörtént. A felperesi anyag önálló piaci értékének meghatározásánál azonban már nem mellékes sem az anyag megmunkáltsága, sem azok a körülmények, amelyeknek köszönhetően ez egy televíziós adásba került, és egyáltalán piaci értéke lehetett. Erre bővebben a szakértő a 3. kérdésre adott válaszában tér ki.

A felperesi anyagot nem annyira a filmes vagy videokészítői szerkesztői képi vagy más megoldások jellemzik, sokkal inkább magának a szurkolói eseménynek a dokumentarista,

nyers felvétele. Önmagában tehát, a szakértő véleménye szerint, a felperesi anyag különösebb kontextus és apropó nélkül nem véletlenül kapott helyet a felperes által is használt, ingyenes hozzáférést biztosító megosztóoldalon (YouTube) mint szurkolói háttéranyag. A felperes sem úgy kezelte az adott felvételt mint ellenérték fejében egy televíziós magazinműsorba eladható kész anyagot.

Ha az alperes nem készíti el a saját riporterével a saját anyagát, és a riportert a szurkoló nem bántalmazza, akkor esetleg a felperesi anyag bele sem kerül az alperes tematikus adásába, hiszen semmilyen különösebb jelentőséggel nem bírt volna az adott napon felvett lelátói zűrzavar, avagy bármilyen más háttéranyag is megfelelő lehetett volna erre a célra illusztrációként. Valójában tehát a két anyag egy sajnálatos véletlen folytán (a riporter megverése) szinergiahatásba került, tehát amennyire jót tett a felperesi anyag az alperesi műsor nézettségének, ugyanannyira köszönhette a felperesi anyag is népszerűségét a magazinműsornak és annak a körülménynek, hogy éppen a kereskedelmi tévécsatorna riporterét verték meg.

Másként fogalmazva: a szurkolói kör érdeklődésén túlmenően szélesebb, a futball iránt nem is érdeklődő televíziós nyilvánosság számára különösebb értékre csak annyiban tehetett szert a felperesi anyag, amennyiben olyan egyéb kapcsolódási pontot is talált a szélesebb nagyközönség érdeklődésével, mint a kereskedelmi tévécsatorna riporterének megverése. Ehhez a piaci értékhez ugyanakkor az alperes tevékenysége, és a magazinműsor is kellett. Lényegében a felperesi anyagban rejlő kuriózumot, extra hírértéket használta fel a kereskedelmi tévécsatorna magazinműsorában. A felperesi anyagnak tehát bizonyosan e felhasználás kapcsán lett egyáltalán a televíziós piacon értéke, hiszen találkozott egy véletlen (a kereskedelmi tévécsatorna riporterének megverése) okán egy olyan felhasználói igénnyel, amely ezt az egyébként szokásos, a híradó számára készült felvételt kuriózummá tette, és pluszértéket adott neki egy híradóba illeszthető bejátszáshoz képest.

A felperesi filmanyag értékének meghatározásában releváns, de nem elegendő szempont az alperes által hivatkozott, szakmailag szokásos híradóanyagok értéke. A 3. pontban kifejtjük mindazon szempontokat, amelyek a felperesi követelést nem teszik egyenértékűvé álláspontunk szerint az alperes által felajánlott 25 000Ft+áfa értékkel, ám azon szempontokat is, amelyek miatt a felperesi követelést is eltúlzottnak véljük úgy a kártérítés, mint a sérelemdíj vonatkozásában.

Ad 2. Az 1. pontnál kifejtettek irányadóak e kérdés megválaszolásánál is, válaszul pontos összeg a szakértő részéről erre a kérdésre nem adható. Célszerű, hogy a törvényszék magának az alperesnek a nyilatkozatát kérje a magazinműsor értékére vonatkozóan. Fontos szempontok azonban ennek az értéknek a vizsgálata nélkül is megadhatóak e körben a szakértő részéről, amelyek alapján a jogsértést kompenzáló kártérítési igény nagyobb biztonsággal megítélhetővé válik.

Az alperes nem vitathatóan nem híradóban, hanem egy magas nézettségű, régóta népszerű, komolyabb háttér munkával és szerkesztéssel készülő magazinműsorban adta le a felperesi

resi felvételeket, a felperes hozzájárulása nélkül. A magazinműsor konferálásában is hangsúlyos volt a „Megverték a [kereskedelmi tévécsatorna] riporterét” beharangozó, valamint magában az adásban is folyamatosan látható volt ez a mondat. A magazinműsor egyedisége komolyabb és alaposabb előkészítő háttér munkáinak köszönhetően nagy nézettségű műsor. Az adott esemény hangsúlyossága, felkonferálása mindenképpen a híradós rutinfelvételnél értékesebb, komolyabb szerkesztői és háttér munkát igénylő műsort eredményezett.

Erre vonatkozóan és annak megállapítása végett, hogy mi az az extra nézettségnövekedés, amit a felperesi anyaggal is tarkított műsor a többi ilyen műsorhoz képest generált, maga az alperes tudna nyilatkozni, amennyiben pl. összehasonlítanák a magazinműsor nézettségét néhány más hasonló, különösen sporthírrrel vagy futballal érintett más magazinműsor nézettségével. Az 1. és a 2. anyag piaci értékének meghatározásánál a szakértő véleménye szerint az adott ügy elbírálása szempontjából fontosabb lehet a kártérítési igény és a sérelemdíj piacon szokásos terjedelmének a meghatározása, amelyhez az alperes [szolgáltathat] további, a magazinműsorra, és nem a híradóra vonatkoztatott [információt]. A sajátos, az 1. pontban kifejtett szinergiahatás miatt az arány lényegesebb, mint a két anyag önálló értékének a definiálása, hiszen minél magasabb értékben határozzuk meg az alperesi műsort, annál magasabb értéket képvisel a benne foglalt felperesi anyag is.

Ad 3. A felperes kártérítési igényei összecszerűségüket illetően a szakértő véleménye szerint eltúlzottak. Erre vonatkozóan célszerű a törvényszéknek az alperes nyilatkozatát kérnie arra vonatkozóan, hogy milyen összeget fizet ki például főműsoridőben filmalkotások vetítési jogaiért. Az alperes pár tízezres jogdíjajánlata azonban a jelen ügyben szintén nem reális a felhasznált anyagnak köszönhetően generált extra nézettség miatt, valamint mivel nem egy egyszerű híradóban történt rövid bejátszásról van szó, álláspontunk szerint mindenképpen ezt meghaladó, néhány százezer forintos, de 250 000 Ft-ot meg nem haladó nagyságrendű lehet reálisan a felperesi kárigény az adott ügyben. A sérelemdíj kapcsán a szakértő megjegyzi, hogy a személyhez fűződő jogsértések, különösen a névfeltüntetés mellőzését ellentételező reparációnak vannak más lehetséges és hatékony módjai is. Ilyen lehet az Szjt. 94. § (1) c) pontjában foglalt nyilvános elégtétel adása nagy nyilvánosság előtt. A sérelemdíjat 6 millió forintban megjelölve erősen túlzónak és megalapozatlannak tartja a szakértő. A névfeltüntetésének a jogát az alperes reparálhatja oly módon is a felperes igénye szerint, hogy utólagos közleményben elégtételt adva az alperesnek közli, hogy a műsorban felhasználásra kerültek vezetőszurkolói felvételei. A szakértő véleménye szerint ez megfelelő promóciót is adna a felperes tevékenységének, népszerűsítene is őt. Ugyanakkor amennyiben a törvényszék állapítja meg sérelemdíjat a névfeltüntetésének hiánya miatt, úgy az a szakértő álláspontja [szerint] legfeljebb 100 000 Ft nagyságrendben lehet megalapozott.

Dr. Kricsfalvi Anita, egyesszakértő

FILMALKOTÁS FELHASZNÁLÁSI JOGDÍJA

SZJSZT-24/2015

A törvényszék által feltett kérdések

A törvényszék szerzői jog megsértésének (riportfilm engedély nélküli felhasználása) megállapítása, valamint kártérítés és nem vagyoni kár megfizetése iránti perben az alábbi kérdésekben kért szakvéleményt a Szerzői Jogi Szakértő Testülettől:

- a) A testület adjon tájékoztatást arról, hogy a perbeli filmalkotás – a felperes által készített, riportfilm – felhasználása ellenértékeként „a készítés idején (1999), illetőleg az alperesi sugárzás idején, 2013-ban milyen mértékű felhasználási díj tekinthető indokoltnak”!
- b) A készítés (1999) és jelen idő (2015) között a felhasználási díj mértéke változhatott-e, és ha igen, milyen tényezők, szempontok, körülmények okán?

A felhasználási jog ellenértéke minden esetben a felhasználás konkrét feltételeinek (a felhasználás módja és terjedelme) ismeretében határozható meg.

A periratok alapján az eljáró tanács a fenti kérdéseket úgy értelmezi, hogy a felhasználási díj indokolt mértékét, változása szempontjait a törvényszék az alperes által történő, perbeli felhasználási mód tekintetében kéri meghatározni (azaz: a riportfilm helyi médiaszolgáltatás¹ útján, nem kizárólagos, harmadik személy javára továbbengedélyezést nem engedő, egyszeri nyilvánossághoz közvetítés engedélyezésének jogdíja a kérdés tárgya).

Az eljáró tanács válasza

I. A tényállás szakvélemény szempontjából lényeges elemei

Az eljáró tanács áttekintette a per iratait, amelyekből a szakvélemény alapjául szolgáló lényeges adatok a következők.

A felperes 1999-ben saját ötlete alapján és saját finanszírozásban, illetve rendezésben készítette el a per tárgyat képező, „T.” című, N. F. énekesről és zenekaráról szóló riportfilmet.

A film végleges változatának elfogadása, illetve első nyilvánosságra hozatala pontos idejéről nem állnak rendelkezésre adatok; a televízió és a felperes által képviselt cég között 1999-ben létrejött szerződésből azonban az tűnik ki, hogy a televízió ekkor engedélyt kapott az alkotás egy éven belüli egy sugárzására és egy ismétlésére (azaz a produkció ekkorra már elkészült, és ezt követően feltehetőleg nyilvánossághoz közvetítésre került).

¹ Az Mttv. 203. §-ában foglalt értelmező rendelkezések szerint: (15. pont) Helyi médiaszolgáltatás: az a médiaszolgáltatás, amelynek vételkörzetében éves átlagban legfeljebb százezer lakos vagy egy városon belül legfeljebb ötszázezer lakos él.

A felperes a filmalkotás egy példányát 2010-ben DVD-lemezen átadta az alperes egyik akkori vezetője részére. Az alperes 2013-ban (helyi) televíziós médiaszolgáltatásában közvetítette a riportfilmet; további felhasználásról nem áll rendelkezésre adat.

A felek egyezõ nyilatkozata szerint írásbeli felhasználási szerzõdést nem kötöttek egymással; az alperes nem vitatta, hogy a felperes készítette a tárgybeli riportfilmet, és hogy õ annak szerzõje: mindezek alapján a törvényszék részítéletében megállapította, hogy az alperes a felperes szerzõi jogait megsértve, engedély nélkül használta fel a felperes filmalkotását.

A felperes pontosított kereseti kérelmében műve engedély nélküli felhasználásának megállapítása mellett kártérítésként 500 000 forint elmaradt haszon, valamint 1 500 000 forint összegű nem vagyoni kártérítés megfizetését kérte a törvényszéktől.

Az alperes álláspontja szerint a felperes elmaradt haszonra és nem vagyoni kártérítésre vonatkozó igénye túlzott mértékű: többek között nézőinek számára, illetve a szerződéses gyakorlatában általános jogdíjmértékre, filmbeszerzésének költségvetésére hivatkozva vitatta a kereseti kérelemben meghatározott igény nagyságrendjét.

II. Általános megállapítások

II.1. A perbeli felhasználási cselekményre irányadó jogszabály

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a szerzõi jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) 107. § (1) bekezdése alapján az 1999. szeptember 1-jén hatályba lépett Sztj. „rendeleteit a hatálybalépését követően megkötött felhasználási szerzõdésekre kell alkalmazni” – e rendelkezés alapján a tárgybeli filmalkotás 2013. évi felhasználásával kapcsolatos kérdésekben az Sztj. e felhasználás időpontjában hatályos rendelkezései az irányadók.

II.2. A perbeli filmalkotás és a szerzõi jogi jogosultak

Audiovizuális tartalmakkal kapcsolatos jogvitákban előkérdés, hogy a létrehozott produktum egyéni-eredeti jellegű – ezáltal szerzõi jogi védelmet élvező – filmalkotás, vagy az alkotó személyiségét nem tükröző, de a filmelőállító teljesítménye okán szomszédos jogi védelemben részesülő film; továbbá hogy ki jogosult a szerzõi, illetve a szomszédos jogi jogok gyakorlására, valamint annak megsértése esetén a jogsértővel szembeni fellépésre.

Az alperes a felperes szerzõi minőségét nem vitatta, így a törvényszék részítéletében tényként kezelte, és az eljáró tanács is kiindulópontként fogadja el, hogy

- a felperes 1999-ben készült riportfilmje egyéni-eredeti jellegű *filmalkotás*, amelynek
- szerzõi vagyoni jogaival (az azt előállító, egyben rendező) felperes jogosult rendelkezni.

II.3. A jogdíjigény alapja

A felperesnek a keresetlevélben, valamint a tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozata szerint a riportfilmet saját költségén, saját ötlete alapján készítette el, ő rendezte, illetve magában a filmben is szerepel.

Az Sztj. 64. § (2) bekezdése alapján „a filmalkotás szerzői a film céljára készült irodalmi és zeneművek szerzői, a film rendezője és mindazok, akik a film egészének kialakításához szintén alkotó módon járultak hozzá”, (3) bekezdése szerint „a film előállítója ... az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki vagy amely saját nevében kezdeményezi és megszervezi a film megvalósítását, gondoskodva ennek anyagi és egyéb feltételeiről.”

A leírt – az alperes által sem vitatott – álláspontból következően, az Sztj. idézett 64. § (2) és (3) bekezdése alapján a felperes egy személyben a tárgybeli film szerzője (rendezője), egyben a film előállítója is.

Az eljáró tanács rámutat, hogy a felperes

- *filmelőállítóként* jogosult közvetlenül, *egyedi felhasználási szerződésben engedélyt* adni a filmalkotás nyilvánosságához közvetítésére [Sztj. 66. §, 16. § (1) bekezdés, 26. §]: a filmalkotásnak az adott médiaszolgáltatásba (televízióműsorba) szerkesztését követő nyilvánosságához közvetítéséhez az alperesnek közvetlenül a riportfilm előállítójától kellett volna engedélyt kérnie és (kifejezett lemondás hiányában) számára jogdíjat fizetnie, amelynek elmaradásával a kiesett jogdíjbevétele a felperest *filmelőállítóként*² illeti meg;
- *rendezőként* jogosult a filmszerzőket képviselő közös jogkezelő szervezet által – a már nyilvánosságra hozott, magyarországi előállítású filmalkotások felhasználása után – beszedett jogdíjakra. [A kereset ezzel kapcsolatos igényt nem tartalmazott, illetve a törvényszék által feltett kérdések sem irányultak a filmszerzőket megillető jogdíj vizsgálatára, azonban a filmelőállító számára fizetendő jogdíj mértékének meghatározásához – és a jogdíjak változásához – támpontot adhat a FilmJus Filmszerzők és Előállítók Szerzői Jogvédő Egyesületének a filmalkotások sugárzással, vezeték útján vagy más hasonló eszközzel vagy módon történő nyilvánosságához közvetítése után fizetendő jogdíjakról és e felhasználások egyéb feltételeiről szóló jogdíjközleménye (a továbbiakban úgy is, mint: a FilmJus sugárzási díjközleménye³), illetve az évente felül-

² Tekintettel arra, hogy a filmalkotás keletkezésekor hatályos 1969. évi III. törvény (úgy is, mint: „régis Sztj.”) még a „filmgyár” és nem a „filmelőállító” fogalmát használta, azonban a régi Sztj. és a hozzá kapcsolódó MM-rendeletek alapján a felperes kétségkívül rendelkezik a hatályos Sztj. szerint a filmet finanszírozó előállítót és emellett a film természetes személy szerzőjét (a rendezőt) megillető jogokkal is: a hatályos Sztj. alapján őket megillető, egymástól elkülönülő engedélyezési jog, illetve anélküli díjigény azonban indokoltá teszi a felhasználás időpontja okán irányadó, hatályos Sztj. szóhasználatának az alkalmazását.

³ http://kjk.sztnh.gov.hu/sites/default/files/filmjus_sugarzas_2013.pdf.

vizsgált és közzétett díjszabásokban meghatározott jogdíjösszegek évenkénti esetleges változása – lásd a III.1. h) pontban.]

III. A törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszok

Az Sztj. 101. § (1) bekezdése értelmében szerzői jogi jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok szakvéleményt kérhetnek a Szerzői Jogi Szakértő Testülettől. A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése értelmében szerzői jogi jogvitás ügy az Sztj.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő bármely jogvita.

Az eljáró tanács előzetesen rögzíti, hogy egy mű felhasználására adott engedély ellenértékét (a közös jogkezelés körébe tartozó felhasználások díja kivételével) a szerződő felek szabad megállapodása határozza meg; sem az Sztj., sem más jogszabály nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely annak összegét meghatározná. Az eljáró tanács visszaül az SZJSZT korábbi gyakorlatára, jelen esetben is relevánsnak tekinti a 24/2010. számú szakvélemény azon megállapítását, mely szerint: „Az engedély fejében történő díjazás mértékének kérdése elsődlegesen piaci vita. A Szerzői Jogi Szakértő Testületnek nem tartozik feladatkörébe, hogy ilyen kérdésben összegszerűen meghatározza a díjazás összegét. A díjazás szabad meghatározása következtében ha a jogosult meghatározott összeget kér az engedély fejében, a felhasználó döntésén múlik, hogy ennek megfizetését vagy vállalja, vagy nem. Ezért az eljáró tanács nem tud az összegszerűség kérdésében állást foglalni, véleményében kizárólag a felek által felvetett, a díjazás mértékét befolyásoló szempontok megalapozottságát vizsgálja.”

A leírtak alapján a jelen szakvélemény a tárgybeli filmalkotás felhasználása ellenértékéért fizetendő szerzői jogi jogdíj összegszerű meghatározására nem irányulhat, csupán iránymutatást adhat arra nézve, hogy a kereseti kérelemben megjelölt, az alperes által vitatott mértékű jogdíj indokoltsága – a per iratanyaga és az eljáró tanács rendelkezésére álló (publikus forrásokból kinyerhető) információk alapján – milyen szempontok szerint vizsgálható; az elmaradt haszon milyen adatok együttes mérlegelésével kalkulálható ki.⁴

Az alábbiakban az eljáró tanács elsődlegesen a filmalkotások nyilvánosságához közvetítésére vonatkozó engedély (jelen esetben elmaradt) díja meghatározásánál irányadó aspektusokat ismerteti (az adott szempontot követően rögzítve a periratokból megismert releváns információkat és az azokból levonható következtetéseket), az összegszerűség tekintetében a leírtak miatt a rendelkezésére álló összehasonlító adatokat összegzi; majd szintén általánosságban tudja meghatározni a jogdíj változásának indokait, okát, tényezőit.

⁴ L. továbbá az SZJSZT-10/2014 (Szakvélemény a Cég 1. és Cég 2. közötti szerződésben foglalt filmjogok értékének meghatározásához), -39/2000 (Filmek engedély nélküli bemutatása; az okozott vagyoni hátrány), valamint -31/2003 (Rajzfilmfigura reklámcélú felhasználása esetén járó jogdíj) számú szakvéleményt is.

III.1. A filmalkotás nyilvánosságához közvetítésére adott filmelőállítói engedély díja meghatározásának szempontjai

A törvényszék első kérdésére: az eljáró tanács a perbeli riportfilm felhasználási díjának indokolt mértékét a III. pont bevezetőjében írtak okán összességében nem tudja meghatározni, azonban a törvényszék számára a díj kiszámításához az alábbi (a kérdésben meghatározott időpontokban – 1999-ben, illetve 2013-ban – külön-külön vizsgálandó) szempontokat mutatja be.

a) A felhasználás módja

A nyilvánossághoz közvetítésen belül is lényeges differenciálni, hogy milyen módon (földi vagy műholdas sugárzással vagy vezeték útján, kódoltan vagy kódolatlanul), és különösen, hogy lineárisan (műsorrend szerint, egy időben) vagy lekérhető módon (nem lineáris, ún. lekérhető – on demand – nyilvánossághoz közvetítéssel) történt-e a felhasználás.

A rendelkezésre álló adatokból nem derült ki, hogy a helyi televízióban történt, lineáris (műsorrend szerinti) nyilvánossághoz közvetítésen túl a riportfilm elérhető volt-e nem lineáris (lekérhető) módon is (például a műsorrend szerinti adást követő bizonyos időtartamon belül még megtekinthették-e a nézők ezt a műsorszámot).

A felhasználó televízió (alperes) vételkörzetében (a felhasználás időpontjában) elérhető háztartások száma [b) pont] meghatározza a *lineáris* nyilvánossághoz közvetítéssel terjesztett műsor *egyidejű* megtekintéseinek maximumát, így ha ezt a kérdésben szereplő időpontokban (1999., 2013.) pontosan meg lehet határozni, egyedül azt szükséges tisztázni, hogy a műsorrend szerinti (lineáris) közvetítésen túl elérhető volt-e a riportfilm lekérhető módon is a nézők számára. [Azaz: az esetleges on demand hozzáférhetővé tétel megtörténének vizsgálatán túl a lineáris nyilvánossághoz közvetítésen belüli (sugárzás vagy vezeték stb.) jeltovábbítási technológiák részletesebb elemzése a jogdíj megállapításához nem szükséges.]

b) A felhasználás területe / a médiaszolgáltatással elért nézők száma

Televíziós médiaszolgáltatás esetén a felhasználás területe értelemszerűen a szolgáltatott műsor vételkörzetét jelenti: azon belül pedig nem a vételkörzet tényleges mérete, hanem a közvetített tartalomhoz hozzáférő nézők száma releváns a jogdíj meghatározása szempontjából.

A periratok között egyetlen helyen, a felperes 2015-ben kelt előkészítő iratában talált az eljáró tanács utalást arra, hogy az alperes műsorát vételkörzetében maximum 30 000 fő éri el – ennek bizonyítása, illetve a törvényszék által vizsgált időpontokban (minimálisan a felhasználás időpontjában) történő számszerűsítése szükséges a jogdíj indokolt mértékének a meghatározásához.

Az eljáró tanács kiemeli, hogy a nézők számának változásával a jogdíj nem egyenesen arányos [például az országos televíziócsatornán történő közvetítés ismert jogdíja nem osztható el arányosan, a helyi televízió nézőinek számára vetítve, mert ez kisebb vételkörzetű médiumok esetén irreálisan alacsony, a filmszerzőknek (külön) fizetendő jogdíj alatti összeget eredményezne].

c) *A közvetítések száma és a jogbirtoklási idő*

A felhasználás terjedelmét egyértelmű, pontos keretek közé szorítja és így a díj mértékét is alapvetően befolyásolja a sugárzások (vagy más módon történő nyilvánossághoz közvetítések) száma. A perbeli esetben az alperes által végzett egyetlen közvetítésről van adat.

Az eljáró tanács megtekintette a Nemzeti Audiovizuális Archívum (NAVA) nyilvános adatbázisát, amely azonban csak az országos médiaszolgáltatások tartalmát rögzíti, így a *nava.hu* oldalon kezdeményezett keresés nem járt eredménnyel. Az eljáró tanácsa a per iratai között nem talált adatot arra nézve, rendelkezik-e az alperes saját archívummal, illetve felmerült-e bizonyítási indítványként az alperes műsorrendjébe szerkesztett műsorokat dátum és időpont szerint tartalmazó elektronikus vagy nyomtatott műsorújság bizonyítékként történő vizsgálata.

A jogbirtoklási idő leginkább azoknál a felhasználási szerződéseknél releváns, ahol ezen az időtartamon belül nem vagy csak kis mértékben korlátozott a felhasználások száma – jelen esetben az egyetlen felhasználásra tekintettel a jogbirtoklási idő nem szempont a jogdíj meghatározásánál.

d) *Kizárólagosság*

A díjat általában alapvetően befolyásoló, de a jelen szakvélemény alapjául szolgáló tényállásban nem szereplő elem.

e) *Harmadik személynek történő átruházhatóság*

A felhasználó csak a felhasználási szerződés kifejezett rendelkezése alapján ruházhatja át a felhasználási jogát, illetve adhat további engedélyt a mű felhasználására. Ez a díjat egyébként jelentősen befolyásoló elem a perbeli esetben nem szerepel, jelen jogdíjmeghatározásnak nem alapja.

f) *A médiaszolgáltatás jellege*

A jogdíj mértékét befolyásolhatja (bár a filmelőállító részéről kisebb súllyal) a felhasználó alperes által nyújtott médiaszolgáltatás *kereskedelmi vagy közösségi* jellege (ez a per iratokból nem derült ki, az eljáró tanács pedig nem ismeri az alperes Nemzeti Média és Hírközlési Hatósággal fennálló szerződésének tartalmát).

A médiaszolgáltatás másfajta tipizálása a *helyi vagy körzeti* (illetve az országos) médiaszolgáltatás megkülönböztetése, ami azonban a tartalomhoz hozzáférő nézők meghatározása [lásd fenti *b*) pont] szempontjából bír csak jelentőséggel, külön nem értékelhető a jogdíj meghatározásakor. A periratok között található erre vonatkozó információk ellentmondásosak voltak (hol helyi, hol körzeti, hol „térégi” televízióknak nevezve az alperest), de amennyiben valóban maximum harmincezer lakos él az alperes vételkörzetében, a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban úgy is mint: Mttv.) definíciói alapján helyi médiaszolgáltatónak minősül. A közösségi-kereskedelmi, illetve a helyi-körzeti jellegre vonatkozó további információ a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elektronikus hozzáférhető, publikus nyilvántartásaiban sem volt elérhető, ezt az információt a bizonyítási eljárásban lehet feltárni.

g) A felhasználással kapcsolatban elért bevétel

Az Sztj. vagy más jogszabályok – a régi Sztj.-hez kapcsolódó rendeletekkel ellentétben – bár nem határozzák meg a jogdíj összegét (vagy összességét), de az Sztj.-nek a felhasználás visszerhességének alapelvét is kimondó 16. § (4) bekezdése rögzíti az arányos díjazás elvét, illetve egyéb – a perbeli kérdéseket nem befolyásoló – rendelkezéseket tartalmaz a díjmegállapodással kapcsolatban: Sztj. 16. § (4) „Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek – eltérő megállapodás hiányában – a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. A díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le. Ha a törvény a felhasználási szerződés érvényességét megszabott alakhoz köti, a díjazásról való lemondás is csak a megszabott alakban érvényes.”

A „felhasználáshoz kapcsolódó bevétel” egy médiaszolgáltató esetében természetesen nem csupán a kifejezetten a mű közvetítéséért kapott díjat (előfizetői díj vagy a műsor-terjesztőktől a műsor továbbításáért esetlegesen kapott „műsordíj”), hanem a médiaszolgáltatás érdekében vagy azzal összefüggésben bevételezett valamennyi támogatást, fenntartói hozzájárulást, reklám- és szponzorációs bevételt stb. is jelenti.

A jogdíjszámítás ezen módja szerint a jogdíj alapja a felhasználással kapcsolatos összes – a költségek levonása nélkül számított – bevétel.

A jogdíj mértékének meghatározása szempontjából irányadó lehet az ún. „10%-os elv”, amely szerint „a felhasználók a mű hasznosítása révén szerzett összes bevétel kb. 1/10 részéről kötelesek lemondani a szerzők és egyéb jogosultak javára”.⁵

A számítás menete: a médiaszolgáltató éves bevételeit a teljes éves műsoridő tartamához viszonyítva ki lehet számítani az egy percre jutó átlagos bevételt, és ez alapján annak 10%-ában meghatározni az egy műsorpercre eső átlagos jogdíjat, majd ezt értelemsze-

⁵ Dr. Cserba Veronika, dr. Ficsor Mihály, dr. Hepp Nóra, dr. Kiss Zoltán, dr. Munkácsi Péter, dr. Penyigei Krisztina: A közös jogkezelők által alkalmazott szerzői jogdíjak szerepe az audiovizuális szektorban. Összefoglaló tanulmány. Szerk: dr. Kiss Marietta: http://www.sztnh.gov.hu/szerzoi jog/tanulmany/MeH_study_kjk_final_2007.pdf.

rúen felszorozni a műsorszám – jelen esetben a riportfilm – perchosszával. Figyelembe kell venni, hogy az egy műsorszámra ilyen módon számított átlagos díjon valamennyi szerző (többek között a filmelőállító és a filmszerzők, továbbá az elhangzott zenék szerzői és előadói) osztoznak, ugyanakkor azt is, hogy a filmelőállítók a filmalkotásokért a piaci szokásnak, az aktuális nézettségi adatoknak, a film témája népszerűségének megfelelően és az ármeghatározás többi szempontja által is befolyásoltan a többi jogosulthoz képest nagyobb jogdíjban részesülhetnek. Így az e pontban írt díjmeghatározás a perbeli díjszámításnak csak az egyik lehetséges aspektusa, önmagában ez alapján nem határozható meg a filmelőállítót megillető jogdíj összege.

h) A filmszerzőknek fizetendő díj mértéke

A filmelőállító által a médiaszolgáltatótól kért díj meghatározásakor arra is figyelemmel kell lenni, hogy az Szjt. 65. § (3) és (5) bekezdése, valamint a FilmJus fent hivatkozott – ún. „sugárzásidő-közleménye” alapján a film hasznosításának bevételeiből a filmszerzők is részesülnek. A FilmJus 2013. évi sugárzásidő-közleményének 1.5. pontja szerint az előállító és a felhasználó (médiaszolgáltató) megállapodhat abban, hogy e díjat a felhasználó fizeti.

Ilyen megállapodás hiányában azonban a filmszerzőkkel való elszámolás a filmelőállítót terheli. Irreleváns, ha az előállító és a szerzők közötti megállapodásban az utóbbiak lemondanak-e díjukról, vagy egyikük maga a természetes személy filmelőállító (mint a jelen esetben): az előállító és a televíziós médiaszolgáltató közti szerződésben a díjat úgy kell kalkulálni, hogy ha a médiaszolgáltató nem vállalja át annak megfizetését, akkor azt a FilmJus felé az előállítónak kell megfizetnie.

Függetlenül attól, hogy a filmszerzők a díjat közvetlenül az előállítótól vagy a FilmJus-on keresztül kapják meg, az előállítónak járó felhasználási jogdíj meghatározásakor figyelemmel kell lenni a filmszerzők felé fennálló jogdíjfizetési kötelezettség mértékére is.

Az eljáró tanács álláspontja szerint a perbeli filmalkotás alperes által történt közvetítésének jogdíja meghatározásakor az itt részletezett igény az a minimumjogdíj, amely alatt az előállító nem határozhatja meg a televízió által fizetendő díj mértékét. (Ennek oka, hogy az engedély nélküli felhasználásból következően ezen összeg megfizetését az alperes nem vállalta át a filmszerzőkkel főszabály szerint elszámoló előállítótól, így az e pontban részletezett, az alperes közvetítéséből eredő költséget a filmelőállító viseli, emiatt összege az „indokolt mértékű” díj részét képezi – a filmelőállítónak „saját jogon” járó díjhoz hozzászámítandó).

i) A filmalkotás költségvetése

A periratok között erre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre, de a filmelőállítónak a gyártással kapcsolatos kiadásai befolyásolják a felhasználásért kért díj mértékét (hiszen a költségek megtérülése az előállító alapvető érdeke).

j) A film készítésének időpontja

Jelen esetben ez a szempont kevésbé hat a díj indokolt mértékének a meghatározására, de általában a költségek megtérülése miatt ez díjat csökkentő, a már archív értéket képviselő alkotásoknál esetenként a díjat növelő jellemző lehet.

k) A film és tartalma népszerűsége

A közönség által már ismert filmalkotások népszerűsége, a film témája vagy a szereplője iránti nagyobb érdeklődés, tárgyának esetleges aktualitása egyértelműen a díjat növelő tényező.

A peres felek erre a szempontra éppen ellenkező előjellel hivatkoztak: ezen aspektus díjnövelő, díjcsökkentő vagy éppen semleges hatásának a konkrét film tekintetében történő vizsgálata a törvényszék mérlegelési körébe tartozik.

l) A film hozzáférhetősége más forrásból

E feltétel nem azonos a kizárólagos felhasználási engedéllyel: a filmnek a nézők számára való tényleges elérhetőségét jelenti. Példaként: a DVD-n már kiadott, esetleg internetes vagy a műsorterjesztők on demand videotékáiban elérhető filmalkotás egy televíziós csatornán jelentősen kisebb nézettségre számíthat, mint a más forrásból nem hozzáférhető tartalom.

A perbeli filmalkotás az eljáró tanács tudomása szerint nem került DVD-n kiadásra, és nézői igény esetén sem lehetne (pl. az interneten) hozzáférni, emiatt sugárzási díja jóval magasabb mértékű, mint egy máshonnan is egyszerűen beszerezhető filmé.

m) Összehasonlító adatok

A felsorolt szempontok alapján meghatározható „indokolt díjmérték” meglehetősen nagy alsó és felső összeghatár közötti intervallumban mozog, emiatt szerencsés a piacon ismert konkrét megállapodásokban rögzített díjak mint összehasonlító adatok figyelembevétele is.

A felperes a per irataihoz csatolta a televízióval 1999-ben kötött felhasználási szerződést, amelyben 4600 forint/perc jogdíj ellenében engedélyezte a filmalkotás egy éves jogbirtoklási időn belül történő, kétszeri sugárzását.

A perbeli felhasználáshoz hasonlítva ehhez képest díjat csökkentő tényező az alperes vételkörzetében elérhető nézők száma, azonban díjnövelő tényező a két dátum között eltelt több mint tizennégy év. Figyelembe kell venni továbbá a filmszerzőket 2013-ban megillető díj mértékét is [lásd a *h*) pontban írtakat].

Az alperes bizonyítékként csatolt két felhasználási szerződést, melyben 11, illetve 12 filmalkotás felhasználására ad engedélyt 55 880, illetve 63 500 forint jogdíj ellenében.

Az eljáró tanács nem ismeri az e megállapodásokban foglalt árak kialakításának tényezőit, a felek közti jogviszony egyéb részleteit vagy esetleges más együttműködésüket,

de ezek az összegek meglehetősen alacsonynak tűnnek (az eladó weboldalán az eljáró tanács nem talált hivatalos árlistát). Az alacsony jogdíj okai között lehet a nagy amerikai stúdiók mellett működő független forgalmazócégek piacának az utóbbi években – az interneten, Netflixen stb. – elérhető tartalmak hatására történt beszűkülése, amely árat jelentősen lenyomta, valamint az a tény, hogy ezeket a filmalkotásokat a forgalmazó DVD-n is terjeszti, így a nézők szempontjából kínálatukban nincs olyan szűkösség, amely a jogdíjat növelné [lásd az *l*) pontban írtakat].

Az eljáró tanács megtekintette a közszolgálati médiavagyont kezelő Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) 2013. évi tartalomértékesítési árjegyzékét: a http://www.mtva.hu/images/download/tartalomertekesites/arjegyzek_tartert_2013.pdf oldalon olvasható adatok szerint teljes terjedelmű filmek és műsorok televíziós sugárzási célra történő megvásárlásának az ára

- 1997. január 1. előtt készült filmeknél: nettó 4000 Ft / megkezdett perc,
- 1996. december 31. után készült filmeknél: nettó 3000 Ft / megkezdett perc.

Olyan tévécsatornán történő bemutatás esetén, amelynek vételkörzete az ország lakosságának 50%-a alatt van, az árakból legfeljebb 60% engedmény adható. Az árak nem tartalmazzák az alkotói, szerzői és az előadóművészi jogdíjakat.

Ezen információ alapján: amennyiben az alperes 2013-ban az MTVA archívumából vásárolt volna egy 62 perces, 1999-ben készült filmet, minimum 74 400 (62 x 3000 x 0,4) forintot fizetett volna érte úgy, hogy a filmszerzőket megillető jogdíjak megfizetését át kellett volna vállalnia (azaz: az árjegyzékben rögzített összeg csak a filmelőállítónak magának járó jogdíj). [A perbeli esetben az utóbbi a felperest terheli, így a filmelőállítóként igényelhető jogdíjhoz a filmszerzőknek járó jogdíjösszeg még hozzászámítandó – lásd *h*) pont.]

Az eljáró tanács ismeretei szerint a magyarországi gyakorlat az, hogy a helyi és a regionális televíziók percenként 100-1000 forintos jogdíjat fizetnek a hasonló filmalkotások felhasználása ellenében.

A leírtakat összegezve: az adott helyzetben a felperesi 500 000 forintos jogdíjigény túlzottnak tűnik.

III.2. A felhasználási díj mértékének változása

A törvényszék második kérdésére: a riportfilm felhasználási díjának mértéke azonos felhasználási feltételek (felhasználás módja, nézők száma stb.) mellett is változhatott, aminek tényezői:

- a díjszámítás III.1. pontban meghatározott elemei között vannak, amelyek értelemszerűen változnak (pl. a felhasználó bevétele, a filmszerzőknek járó jogdíj mértéke – amely változás mértéke a FilmJus díjszabásából követhető),
- vannak, amelyek esetleg változnak (a film, illetve tartalma, szereplője népszerűsége, a film tárgyának aktualitása),

– természetesen itt is figyelembe kell venni az infláció mértékét.

Az eljáró tanács kiemeli, hogy a jogdíj jellege, meghatározásának rendkívüli összetettsége miatt célszerű nem az egy adott időpontban meghatározott jogdíjhoz viszonyítani egy másik időpontban irányadó jogdíjat: ha szükséges, javasolt a III.1. pontban ismertetett szempontokat mindkét (a kérdésben szereplő 1999-ben, illetve 2015-ben) önállóan vizsgálni, és ez alapján külön-külön meghatározni a díjmértéket.

Dr. Munkácsi Péter, a tanács elnöke
Dr. Szivi Gabriella, a tanács előadó tagja
Duló Károly, a tanács szavazó tagja

* * *

ZENEMŰVEK EGYÉNI, EREDETI JELLEGŰ VIZSGÁLATA

SZJSZT-25/2015

A törvényszék végzésével a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 101. §-a, valamint a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 1. §-a alapján szakértői vélemény adására rendelte ki a Szerzői Jogi Szakértő Testületet.

A szakértői vélemény kialakításához figyelembe vett tényállás

A felperes a szerzője az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesületnél nyilvántartott zeneműnek. Ez a dal a felperes albumán jelent meg. Az alperes megkeresésére a felperes hozzájárult a perbeli zenére egy új szöveg megírásához. Nem sokkal később azt tapasztalta, hogy a YouTube-on megjelent egy, az alperes által készített videoklip, majd egy, az alperes által kiadott lemez is, melyek tartalmaztak egy zeneművet az alperes szerzőségével úgy a szöveg, mint a zene tekintetében. A felperes álláspontja szerint az alperes dalának zenéje az ő zeneszámának az átdolgozása. Ezt követően nyújtott be a felperes keresetet, melyben kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a szerzői jogi jogsértést, mely szerint az alperes kétségbe vonta a felperes szerzőségét a perbeli zeneművel kapcsolatban, kérte a sérelmes helyzet megszüntetését a felperes szerzőként való feltüntetésével a művön és a szerzői jogok nyilvántartásában is, egyben a jogsértés abbahagyását és az alperes eltiltását attól. A jogsértésre való tekintettel kérte a bíróságtól, hogy kötelezze az alperest gazdagodás-visszatérítés és kártérítés megfizetésére.

Az alperesi védekezés szerint egyrészt a felperes engedélyt adott műve felhasználásához az alperesnek, másrészt álláspontja szerint a két zenemű „ég és föld, kis hasonlóság lehetséges, de csak annyi, mint két gyümölcs, alma és körte között” – azaz a perbeli zeneszámok hasonlóságát is vitatta.

A megkereső bíróság által feltett kérdések

1. Vizsgálja meg a 3. sorszámú beadványhoz csatolt CD-mellékleteket, amelyek a perbeli zeneszámokat tartalmazzák, a felperesi és az alperesi dalok összevetésével állapítsa meg, hogy az utóbbi egyéni, eredeti jellegű alkotás-e, vagy az előbbi zenéjének a másolata! E körben vizsgálja meg a felperes által ajánlott YouTube-link alatt elérhető felperesi és alperesi zenemű egymásra illesztett változatát is!
2. Amennyiben a két mű egymás zenei átdolgozása lenne, úgy állapítsa meg a felhasználás százalékos értékét is!

Az eljáró tanács szakvéleménye

1. Az eljáró tanács a felperes által az Artisjushoz előbb bejelentett zenemű és az alperes által később bejelentett zenemű meghallgatása után az alábbi megállapításokat tette:
  - a két mű dallama, felépítése, zenei tempója teljesen azonos, lényegi különbség nem fedezhető fel;
  - a két felvétel zenei hangneme teljesen azonos;
  - a két hangfelvétel hangulatában, zenei kifejezésében teljesen azonos.

A két mű hangszerelése is azonosnak tekinthető, apró különbségek csak a dallam mellékszólamában, kíséretében, annak ütemében és hangszerválasztásában hallhatók, de ezek nem hordoznak olyan egyéni, eredeti jelleget, amely a két művet egymástól lényegesen különbözővé tenné.

Az énekszólamban található minimális különbségek sem nevezhetők önálló szerzői leleménynek, az eredeti dallamot csak apróbb díszítésekkel egészítik ki a dal eredeti jellegének, ritmizálásának és hangulatának megváltoztatása nélkül.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az időben később keletkezett alperesi zenemű a korábbi felperesi zeneműhöz képest nem hordoz olyan, a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleget, amelyből kifolyólag a szerzőt az Szjt. 1. §. 3. bekezdése alapján a védelem megilletné.

2. Az eljáró tanács megállapítja, hogy a később keletkezett alperesi zenemű nem tekinthető a korábbi felperesi zenemű átdolgozásának sem, mivel az alapul fekvő zeneműhöz képest nem hordoz olyan egyéni, eredeti jelleget, amelynek alapján az Szjt. 4. § 2. bekezdé-

se szerinti – az átdolgozásra vonatkozó – szerzői jogi védelem megilletné. A két zenemű gyakorlatilag 100%-ban azonosnak tekinthető.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a megkeresésben megnevezett Youtube-linken található felvétel – amelyen két hangcsatornán egyszerre hallható a fenti két mű – úgyszintén az 1. és 2. pontban foglaltakat támasztja alá. A két zenemű dallama, ritmusa, felépítése teljes mértékben fedi egymást a két csatornán, különbségek csak a kétféle zeneszöveg prozódijából, énekelhetőségéből adódnak. A zenei, illetve szöveges kíséretnek különbségei is csak prozódiai eltérések, azok ritmusa, elhelyezkedése a két zeneműben teljesen azonos.

Dr. Tomori Pál, a tanács elnöke
Marácziné dr. Mann Judit, a tanács előadó tagja
Wolf Péter, a tanács szavazó tagja

* * *

KERÉKPÁR-TERMÉKLEÍRÁSOK ÁTVÉTELE A VERSENYTÁRS HONLAPJÁN

SZJSZT-28/2015

A megkereső által feltett kérdések

- I. A szakértő állapítsa meg a rendelkezésére bocsátott iratanyag alapján, hogy a gyártó cég által közzétett technikai paraméterek, valamint tények alapján elkészített termékleírás a szerzői jog védelme alatt áll-e!
- II. Amennyiben igen, úgy mi alapján kerül megállapításra a felhasználás után fizetendő szerzői jogdíj?
- III. A szakértő egyéb megállapításai.

Tényállás

Az alábbiakban összefoglaljuk a feltett kérdések megválaszolása szempontjából releváns tényállást.

A kerékpárok forgalmazásával foglalkozó társaság¹ 2015. július 27-i levelében feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, mivel a weboldalán szereplő szövegeket (termékleírások) ismeretlen személy lemásolta, és azonos szövegtartalommal, szövegelrendezésben átmásolta a konkurens piaci szereplő társaság² honlapjára, aminek igazolására csatolta a releváns web-

laptartalmak másolatát. A termékleírásokat a társaság1 munkavállalója a gyártótól kapott technikai paraméterek felhasználásával készíti el.

A társaság1 képviselője a feljelentést a 2015. szeptember 16-i meghallgatáson kiegészítette: további, megegyező termékleírásokat csatolt saját honlapjukról és a társaság2 honlapjáról. A meghallgatásról készült jegyzőkönyv szerint a termékleírások felhasználása után járó szerzői jogdíjat 2 500 000 forintban állapította volna meg, de nem állt szándékában felhasználási engedélyt adni. Ebbe az összegbe belefoglalta a termékleírást készítő munkavállaló munkabérét és a társaság1 weboldalait szerkesztő „kolléga” díját. Az elmaradt hasznot számszerűsíteni nem tudta.

Az eljáró tanács szakvéleménye

Előzetes megállapítások

- a) A termékleírások minden kerékpártípus esetében egy általános bevezetőből és azt követő „Váztechnológia”, „Felszereltség” és „Kinek ajánljuk?” című részből állnak. A testület megvizsgálta a csatolt weboldaltartalmakat, és megállapította, hogy az ott található, hat különböző kerékpárra vonatkozó termékleírások ezen részei szó szerinti egyezést mutatnak.
- b) A feljelentés említést tesz termékfényképekről is, ezek azonban a másolatban csatolt weboldalakon egyáltalán nem láthatók, vagy méretük és minőségük miatt kivehetetlenek. A feljelentés szóbeli kiegészítésénél a feljelentő csak a leírás készítését, illetve a weboldalszerkesztési munkát említette. A feljelentés szerint a fényképeket a forgalmazott kerékpárokat gyártó cégtől kapják meg. Figyelemmel arra, hogy a feltett kérdések nem vonatkoznak a fényképekre, az eljáró tanács nem vizsgálja a gyártótól a forgalmazónak átadott fényképfelvételeket.

Válaszok a megkereső által feltett kérdésekre

- I. *A szakértő állapítsa meg a rendelkezésére bocsátott iratanyag alapján, hogy a gyártó cég által közzétett technikai paraméterek, valamint tények alapján elkészített termékleírás a szerzői jog védelme alatt áll-e?*

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban: Szjt.) 1. § (1) és (2) bekezdése kimondja az irodalmi, tudományos és művészeti alkotások védelmét. Az Szjt. 1. § (3) bekezdése ennek feltételeként a mű egyéni, eredeti jellegét állítja. Kimondja továbbá, hogy ez a védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől, illetve az alkotás színvonalától. A testület korábbi döntése szerint az egyéni, eredeti jelleg akkor valósul meg, ha a mű „*egyéni abban az értelemben, hogy az adott körülmények között lehetőség van többféle*

kifejezési módra, s ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, s amely eredeti abban az értelemben, hogy az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata.”⁶ Az egyéni, eredeti jelleg megvalósulásának tehát feltétele, hogy létezzen egy bizonyos mozgástér, melyen belül a szerző alkothat, ez pedig függ a műfaj sajátos jellemzőitől is. A szerzői jog magát a pusztán információt, így a technikai paraméterek közlését nem védi, azonban ha a mű tartalma nem csupán ezeknek az adatoknak a közlésére irányul, hanem a szöveg egyéni, eredeti tartalommal rendelkezik, úgy élvezi az Sztj. védelmét.

A társaság1 honlapján található szöveg – bár tartalmazza az egyes kerékpárokra vonatkozó – a gyártó által megadott – technikai adatokat, és a kerékpárok bemutatásának lényegi elemei a váz és a felszereltség ismertetése – nem csupán e paraméterek közlésére irányul, hanem egyéni és eredeti jelleggel rendelkező tartalommal bír mint a termék kelendőségének fokozására irányuló reklámszöveg.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a társaság1 honlapján található szöveg szerzői jogi védelemben részesül.

Megjegyezzük, hogy a társaság2 honlapján feltüntetett termékleírások teljes mértékben megegyeznek a sértett cég honlapján közzétett szöveggel.

II. Amennyiben igen, úgy mi alapján kerül megállapításra a felhasználás után fizetendő szerzői jogdíj?

a) Az Sztj. tekintettel van a szerzők jogai mellett a „szabad információhoz jutás igényeire” is, ennek megfelelően nem a különféle szerzői alkotásokból megismerhető tényeket, információkat védi, hanem az egyéni, eredeti módon megfogalmazott információt. A tényeket, információkat tartalmazó szerzői alkotásoknak a felhasználására is az Sztj. 16. § (1) bekezdése vonatkozik, mely szerint a „szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére”. Az Sztj. 16. § (6) bekezdése szerint „jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a felhasználó jogosultságának határait túllépve használja fel a művet”.⁷

A testület vagyoni hátrányra vonatkozó, a szakértői véleményekben megjelenő töretlen gyakorlata: „Miután a díjak megállapítása a felek megállapodásán múlik, s csak szűkebb körben állnak rendelkezésre jóváhagyott vagy legalább is közzétett tarifák, az eljáró tanácsok csak hozzávetőleges tételek megállapítására vagy a díj-, illetve kárösszeg-megállapításnál alkalmazandó ismérvek megjelölésére tudnak vállalkozni.”⁸

⁶ SZJSZT-38/2003 (Külsős óraadók előadásainak szerzői jogi védelme).

⁷ SZJSZT-08/2012. 3. (Turisztikai honlap tartalmának szerzői jogi védelme) kérdésre adott magyarázat.

⁸ Ficsor Mihály: A szerzői jogi gyakorlati alkalmazása a digitális online környezetben. Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., Budapest, 2010.

Az SZJSZT több korábbi döntésével összhangban az eljáró tanács megállapítja, hogy a szerzői jogdíj összegének meghatározása nem tartozik a testület hatáskörébe.⁹

A díj meghatározása kapcsán az eljáró tanács a következő megjegyzéseket teszi.

A szerzői jogdíj mértékét főszabály szerint a felek szabadon határozzák meg. Az Szjt. 16. § (4) bekezdése szerint „ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek – eltérő megállapodás hiányában – a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia”. Ez a szerzői felhasználás visszterhességét jelenti. Eszerint a szerzőnek jogdíj jár akkor is, ha a mű felhasználása a felhasználó számára semmilyen közvetlen vagyoni előnnyel nem járt.

A bevétellel arányos díjazás szabálya nem kógens: eltérő megállapodás mindenütt indokolt lehet, ahol a bevétellel arányosítás gyakorlati okokból nem vihető keresztül (például illusztráció felhasználása könyvben, antológia, tudományos cikk), vagy ahol a mű felhasználása a bevételhez vezető szolgáltatásnak csak kiegészítő része (például gépi háttérzene szolgáltatása étteremben, üzletben).¹⁰

b) A felhasználás után járó díj mértéke a felek megállapodásán múlik, azonban jelen esetben a társaság1 nem engedélyezte, és nem is állt szándékában engedélyezni a felhasználást, így ilyen megállapodás nem jöhetett létre. A társaság1 által egyoldalúan és okirati vagy díjkalkulációs alátámasztás nélkül megállapított 2,5 millió forintos felhasználási díjat a tanács eltúlzottnak tartja. A társaság1 az összeg számításánál a saját árbevételehez arányosította a fiktív díjat, ez azonban semmiféle közvetlen kapcsolatban nem áll a társaság2 oldalán megvalósult felhasználással, így nem képezheti egy fiktív felhasználási díj számításának az alapját. Ezen kívül a társaság1 csupán a szöveg írójának munkadíját és a honlapszerkesztési munkálatok költségét jelölte meg, ami tekintettel arra, hogy hat darab rövid terjedelmű és azonos szerkezetű szövegről van szó, nem eredményezhet 2,5 millió forintos, eltúlzott felhasználási díjat.

Amennyiben a felhasználás után járó díj licencianalógia alapján kerül meghatározásra, olyan szokásos mértékű díjazást kell alapul venni, amely más piaci szereplők között reálisan és tipikusan létrejöhetett volna. Jelen esetben például azt lehetne tekinteni, hogy milyen összegű felhasználási díjat kellett volna a társaság2-nek fizetnie, ha egy reklámügynökségtől¹¹ vagy más marketingcégtől rendel meg hasonló terjedelmű termékbemutatót az érintett hat kerékpárhoz. A díj meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy a termékleírások rövid terjedelműek és azonos szerkezetűek, egyéni-eredeti jellegüket a műfajta által kínált alkotói

⁹ Vö. SZJSZT-28/2001/1–2 (Építészeti látványtervek szerzői jogi védelme), SZJSZT-26/2004 (Építészeti látványtervek szerzői jogi oltalma és felhasználása), SZJSZT-09/2008 (Építészeti mű szerzői jogának megsértése), SZJSZT-08/2012 (Turisztikai honlap tartalmának szerzői jogi védelme).

¹⁰ Lásd a példákat: Gyertyánfy Péter (szerk.): Nagykommentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez. Wolters Kluwer, Budapest, 2014, a 16. §-hoz fűzött magyarázat.

¹¹ A Grtv. meghatározása szerint a reklámszolgáltató: aki önálló gazdasági tevékenysége körében a reklámot megalkotja, létrehozza, illetve ezzel összefüggésben egyéb szolgáltatást nyújt.

játéktér szűkössége jelentősen befolyásolja. Itt jegyezzük meg, hogy az ilyen jellegű, jövőben megalkotandó reklámművek esetében a szerzői jogdíj általában a vállalkozási (tevékenység fejében járó) díjba van beépítve, tipikusan tekinthető mértéke pedig általában 20-30%. Ha tehát a nyomozóhatóság megállapítja, hogy hasonló terjedelmű és típusú szöveget például nettó 200 000 forintért rendelhetett volna a társaság² egy reklámszolgáltatótól, akkor ellenkező kikötése esetén reális úgy tekinteni, hogy ennek a 70-80%-a, tehát 140 000-160 000 forint a kifejtett tevékenység díja, és a fennmaradó 20-30%, vagyis 40 000-60 000 forint teszi ki a keletkezett mű után járó felhasználási díjat.

III. A szakértő egyéb megállapításai

Itt kívánjuk megjegyezni, hogy bár a társaság¹ weboldalán található termékleírások szerzői műnek minősülnek, amelyek engedély nélküli felhasználását jogszabály tiltja, azonban ezen termékleírások jellegére is tekintettel jelen esetben a felek között lényegében nem szerzői jogi vita, hanem tisztességtelen piaci magatartás miatti jogvita áll fenn. Amennyiben egy piaci szereplő a versenytárs interneten megjelenő marketingszövegét saját üzleti tevékenységének céljából engedély nélkül átveszi, hogy a mű felhasználásával saját termékének forgalmát előmozdítsa az ehhez szükséges szellemi és anyagi ráfordítások elkerülése mellett, tisztességtelen előnyszerzést jelenthet.¹² Az ilyen jogsértések a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény alapján polgári jogi úton orvosolhatók: a felperes az Sztj.-ben meghatározott igényekhez hasonló igényeket érvényesíthet a jogsértővel szemben.

*Dr. Bacher Gusztáv, a tanács elnöke
Dr. Kacsuk Zsófia, a tanács előadó tagja
Pohárnok Mihály, a tanács szavazó tagja*

Összeállította: Barsvári Tímea

¹² Vö. BDT2007. 1533 (megjelent: Bírósági Döntések Tára, 2007/2/22).